

م، مثل معلول، مثل ...: به مناسبت بزرگداشت روز جهانی معلولان (12 آذر)

پدیدآورده (ها) : اسلامبولچی مقدم، علی
علوم تربیتی :: تعلیم و تربیت استثنائی :: آذر و دی 1384 - شماره 48 و 49
از 2 تا 5
آدرس ثابت : <http://www.noormags.ir/view/fa/articlepage/389824>

دانلود شده توسط : عمومی user2314
تاریخ دانلود : 07/04/1395

مرکز تحقیقات کامپیوتری علوم اسلامی (نور) جهت ارائه مجلات عرضه شده در پایگاه، مجوز لازم را از صاحبان مجلات، دریافت نموده است، بر این اساس همه حقوق مادی برآمده از ورود اطلاعات مقالات، مجلات و تألیفات موجود در پایگاه، متعلق به "مرکز نور" می باشد. بنابر این، هرگونه نشر و عرضه مقالات در قالب نوشتار و تصویر به صورت کاغذی و مانند آن، یا به صورت دیجیتالی که حاصل و بر گرفته از این پایگاه باشد، نیازمند کسب مجوز لازم، از صاحبان مجلات و مرکز تحقیقات کامپیوتری علوم اسلامی (نور) می باشد و تخلف از آن موجب پیگرد قانونی است. به منظور کسب اطلاعات بیشتر به صفحه [قوانین و مقررات](#) استفاده از پایگاه مجلات تخصصی نور مراجعه فرمائید.

پایگاه مجلات تخصصی نور

www.noormags.ir

م ، مثل معلول ، مثل به مناسبت بزرگداشت روز جهانی معلولان (۱۲ آذر)

علی اسلامبولچی مقدم
کارشناس ارشد کودکان استثنایی

سال ۲۰۵۰ بر تعداد افرادی که به معلولیت های شدید دچار هستند به شدت افزوده شود. (پیش بینی می شود که در کشورهای بورکینا فاسو، نیجریه، سومالی و فلسطین نرخ رشد معلولیت ۴۰۰ درصد افزایش یابد.) [۵]

صرف نظر از اینکه این افراد در کدام قسمت از جهان بسر می برند، زندگی آنان به سبب موانع فیزیکی یا اجتماعی غالباً محدود و متأسفانه شرایط زندگی تعداد زیادی از آنها به ویژه در مناطق روستایی بسیار نا امیدکننده است که می بایستی هر چه زودتر بهبود یابد. [۴]

در این راستا، اعلام سال ۱۹۸۱ به عنوان سال جهانی معلولان از طرف مجمع عمومی سازمان ملل نقطه ی عطفی به حساب می آید. به دنبال این اقدام انسان دوستانه و اعلام دهه ی جهانی معلولان (۱۹۹۲-۱۹۸۳) توسط آن سازمان، مساوات و مشارکت کامل معلولان در زندگی اجتماعی همانند شاخص های پیشگیری و توان بخشی

در سال ۱۹۹۲ میلادی مجمع عمومی سازمان ملل متحد بر اساس قطعنامه ی ۴۷/۳، روز سوم دسامبر مطابق با ۱۲ آذر را به عنوان روز جهانی معلولان به جهانیان معرفی کرد. هدف از برگزاری مراسم سالانه ی این روز در سراسر جهان، افزایش آگاهی و شناخت هر چه بهتر مسایل و حقوق افراد معلول و بسیج همگانی افراد با (یا) بدون ناتوانی در سطح ملی و بین المللی برای حمایت عملی بیشتر از معلولان است. [۸،۷،۵]

بر اساس آمار سازمان جهانی بهداشت در حال حاضر بیش از ۶۰۰ میلیون فرد معلول (تقریباً ۱۰ درصد جمعیت جهان) در نتیجه ی نارسایی های ذهنی، جسمی یا حسی در جهان وجود دارند که حدود ۸۰ درصد آنان در کشورهای در حال توسعه زندگی می کنند. [۶] و این در حالی است که به دلیل فقر فرهنگی، سوء تغذیه، عدم رعایت مسایل بهداشتی، بیماری، مخاطرات زیست محیطی، بلایای طبیعی، سوانح، جنگ و بسیاری دلایل دیگر برآورد می شود که تا

مطالعات به عمل آمده توسط سازمان یونسکو در مورد کودکان معلول نیز نشان می دهد که در جوامع در حال توسعه بیش از ۹۰ درصد کودکان معلول به مدرسه نمی روند و اکثر آنان از طبقات پایین و فقیر جامعه هستند

به طور نسبی افزایش یافت. از طرف دیگر، اعلام برنامه‌ی فعالیت جهانی مربوط به معلولان از طرف مجمع عمومی سازمان ملل (۱۹۸۲) باعث شد تا کشورهای عضو توجه به مسایل و امور معلولان را در برنامه‌های ملی خود بگنجانند. برای تکمیل این برنامه‌ی جهانی، قوانین استاندارد یکسان سازی فرصت‌ها برای افراد دچار ناتوانی در سال ۱۹۹۳ وضع شد. هر چند وضع قوانین مذکور اجباری را برای حکومت‌ها به دنبال نمی آورد ولی حاکی از تعهد اخلاقی و سیاسی آنان به یکسان سازی فرصت‌ها برای افراد با (یا) بدون ناتوانی است. [۳]

در این رابطه، یکی از مهمترین موضوع‌ها، امکان دستیابی به فناوری‌های جدید به ویژه فناوری اطلاعات و نیز دستیابی به محیط فیزیکی مناسب است که ایده و تفکر بسیار مهم جایدیمی کودکان و دانش آموزان دارای ناتوانی در مدارس عادی را تا حدودی عملی ساخت.

با توجه به این که افراد دچار ناتوانی قادر و مشتاق اند که در فعالیت‌های فرهنگی، اجتماعی و اقتصادی جوامع خود مشارکت نمایند تا به خود، خانواده و جامعه‌شان ثابت کنند که می‌توانند در تمام جنبه‌های زندگی فردی و اجتماعی، افرادی مفید و مؤثر باشند ولی متأسفانه هنوز موانع بسیاری در راه تحقق خواسته‌های ایشان وجود دارد که باید هر چه زودتر برطرف شود. [۸]

با گذشت بیش از ۱۳ سال هنوز بسیاری از مسایل معلولان حل نشده است. در بسیاری از جوامع حقوق این افراد نادیده گرفته می‌شود و آنها را از جامعه کنار می‌گذارند و این در حالی است که در این کشورها قوانین و مقررات خاصی برای حمایت از معلولان نیز وجود دارد. به نظر می‌رسد عامل اصلی نادیده گرفتن حقوق معلولان در جوامع مختلف، نگرش منفی افراد آن جامعه نسبت به معلول و معلولیت باشد. [۶]

امروزه بیش از هر زمان دیگر، معلولیت و ناتوانی به عنوان یک مساله‌ی اجتماعی و نه پزشکی مورد بحث قرار می‌گیرد. سازمان جهانی معلولان، ناتوانی را به عنوان تعامل بین محیط، موانع نگرشی

بر سر راه معلولان و افراد دارای ناتوانی می‌داند. بنابراین دلایل ناتوانی بیش از هر زمان دیگری پیچیده و بغرنج گشته به طوری که تنها می‌توان آن را در داخل فرهنگ‌ها و جوامع شناخت. [۶]
زنان، کودکان و معلولیت

علی‌رغم تلاش‌های بسیاری که سازمان‌های بین‌المللی مانند، برنامه‌ی توسعه‌ی سازمان ملل متحد (UNDP)، اتحادیه‌ی اروپا، بهداشت جهانی (WHO) و سازمان آموزشی، فرهنگی، علمی سازمان ملل متحد (یونسکو) برای پیشگیری از معلولیت و تضمین بهره‌مندی افراد دارای معلولیت از فرصت‌های برابر در جوامع و مدارس کشورهای خود در دو دهه‌ی اخیر به عمل آورده‌اند ولی هیچکس نمی‌تواند ادعا کند که اهداف اعلامیه‌ی جهانی حقوق بشر به خوبی تحقق یافته است. [۴] بر اساس بررسی‌های به عمل

از دیدگاه حقوق انسانی، معلولان مانند سایر افراد جامعه حق برخورداری از امکانات و تسهیلات جامعه و مشارکت کامل در آن را به عنوان شهروند دارند

آمده هر سال در جهان ۲۰ میلیون زن به دلیل عوارض ناشی از بارداری دچار ناتوانی می‌شوند که با رعایت مراقبت‌های صحیح دوران بارداری می‌توان از آن جلوگیری کرد. زنان معلول ۲ تا ۳ برابر بیشتر از هم‌تایان غیر معلول خود مورد اذیت و آزار جنسی قرار می‌گیرند که متأسفانه این موضوع به دلیل تصور غلط مقامات صلاحیت دار از مسایل جنسی این افراد، اغلب نادیده گرفته می‌شود. بعلاوه، معلولان به ویژه زنان معلول امکان دسترسی به اطلاعات و خدمات

اشتغال و معلولیت

موضوع مهارت های شغلی و اشتغال معلولان از جمله دغدغه هایی است که باید همواره در میان مسوولان نهادهای مختلف هر جامعه ای وجود داشته باشد، چراکه معمولاً در سطح جامعه نگاهی ترحم آمیز نسبت به این افراد وجود دارد. باورهای قالبی نسبت به معلولان می گوید که آنها نمی توانند کار کنند، به کمک های خیریه نیاز دارند و موجودات کمتری هستند که باید از وسایل مخصوص بهره مند شوند. از دیدگاه حقوق انسانی، معلولان مانند سایر افراد جامعه حق برخورداری از امکانات و تسهیلات جامعه و مشارکت کامل در آن را به عنوان شهروند دارند. از دیدگاه اقتصادی نیز شواهد نشان می دهد که هزینه های آموزش و توان بخشی حرفه ای معلولان در مقایسه با هزینه های هنگفتی که صرف حمایت و نگهداری آنان برای تمام عمر می شود، بسیار اندک است. [۲] این افراد نیز مانند سایر افراد امیال و نیازهایی مانند کسب مهارت های لازم برای محیط کار، ورود به دنیای کار و تبدیل شدن به عضو مشارکت کننده در جامعه را دارند و باید به آنها فرصت برابر داده شود تا بتوانند استعداد شغلی خود را در بالاترین حد ممکن شکوفا سازند. برای بسیاری از مردم، اشتغال به معنی هویت یابی اجتماعی، خودکفایی اقتصادی و ایجاد شبکه ی ارتباط بین فردی است که برای معلولان علاوه بر موارد فوق، یک عامل حیاتی نیز به حساب می آید که با استقلال و تلفیق اجتماعی آنان به طور کامل ارتباط دارد. [۲] بخش عمده ای از معلولان در سراسر دنیا یا بیکار هستند یا با دستمزدهای کمتری کار می کنند. میزان بیکاری آنها از گروه های دیگر بسیار بالاتر است و این وضعیت باعث شده تا آنها از نظر رفاهی، تأمین، مراقبت های بهداشتی و درمانی در وضعیت مناسبی نباشند. گرچه در سال های اخیر پیشرفت های قابل ملاحظه ای در سیستم های ارائه ی خدمات مناسب به معلولان ایجاد شده است ولی با این حال، تعداد زیادی از آنها همچنان زندگی خود را در بیکاری و فقر سپری می کنند. [۱]

اکنون زمان آن رسیده که جامعه ی بشری گامهای مؤثرتری در حمایت از معلولان بردارد. مسوولان هر جامعه ای باید به عقب برگشته و برنامه های مربوط به دهه ی معلولان را دوباره بازبینی نمایند. به دولت ها توصیه می شود که موقعیت معلولان را در

به نظر می رسد عامل اصلی نادیده گرفتن حقوق معلولان در جوامع مختلف، نگرش منفی افراد آن جامعه نسبت به معلول و معلولیت باشد

بر اساس آمار سازمان جهانی بهداشت در حال حاضر بیش از ۶۰۰ میلیون فرد معلول (تقریباً ۱۰ درصد جمعیت جهان) در نتیجه ی نارسایی های ذهنی، جسمی یا حسی در جهان وجود دارند که حدود ۸۰ درصد آنان در کشورهای در حال توسعه زندگی می کنند

بهداشتی را ندارند و بسیاری از زنان معلول سالخورده در تنهایی زندگی می کنند و نمی توانند از منازل خود خارج شوند. این عده حتی نمی توانند در منازل خود به طرز مناسبی رفت و آمد نمایند [۵].

مطالعات به عمل آمده توسط سازمان یونسکو در مورد کودکان معلول نیز نشان می دهد که در جوامع در حال توسعه بیش از ۹۰ درصد کودکان معلول به مدرسه نمی روند و اکثر آنان از طبقات پایین و فقیر جامعه هستند. ضمناً معلولیت بر اشتغال، بهره مندی از زندگی خانوادگی و مشارکت مساوی آنها در جامعه اثر منفی می گذارد. با توجه به اینکه هدف غایی آموزش برای همه، تنها در صورتی تحقق می یابد که به جای جدا کردن کودکان دارای ناتوانی، آنها را در کنار کودکان عادی آموزش دهیم و با عنایت به برآورد بانک جهانی مبنی بر اینکه ۱۰ تا ۲۰ درصد جمعیت هر کشور حداقل یک ناتوانی دارد این سوال پیش می آید که آیا با نادیده گرفتن و حذف بخشی از افراد جامعه خواهیم توانست به اهداف طلایی توسعه ی سازمان ملل در بهبود وضعیت زندگی افراد دارای ناتوانی دست یابیم؟ [۵]

کشورهای خود مورد بررسی دقیق قرار داده و به صورت فعال به تعقیب سیاست های مترقی وضع شده در مورد حقوق آنان که برخی از آنها در زیر آمده است، بیش از گذشته توجه نمایند:

• تدوین و اجرای سیاست ها و برنامه های ملی جهت ترویج مشارکت معلولان در توسعه ی فرهنگی، اجتماعی و اقتصادی؛
• تأمین کمک های مالی، با همکاری سازمان های بین المللی و غیر دولتی برای تقویت و افزایش خدمات حمایتی برای معلولان و خانواده هایشان؛

• تلاش برای ترویج نگرش های مثبت نسبت به کودکان و بزرگسالان معلول؛

• مناسب سازی فضاهای فیزیکی، افزایش امکانات فرهنگی و ورزشی برای معلولان؛

• ایجاد تدابیر لازم به منظور ترویج و اشاعه ی دستیابی آسان معلولان به ساختمان ها، تسهیلات همگانی، حمل و نقل و سیستم های ارتباطی؛

• ایجاد شرایط لازم جهت مشارکت معلولان در تصمیم گیری های مربوط به ایشان؛

زیر نویس ها:

- 1 Disabled Peoples' International Organization
- 2 The United Nations Development Programme (UNDP)
- 3 The European Union
- 4 World Health Organization (WHO)
- 5 The United Nations Education, Scientific and Cultural Organization (UNESCO)

• ارایه ی مؤثر و کافی خدمات آموزشی، توان بخشی، بهداشتی و درمانی به معلولان؛

• توجه ویژه به اشتغال معلولان و انجام تمهیدات لازم جهت دستیابی آسان ایشان به مشاغل مورد نظر و تضمین درآمد معقول؛
• همکاری با سازمان های غیر دولتی و انجمن های معلولان؛
• ایجاد تمهیدات لازم برای برقراری ارتباط بین افراد معلول با معلولان کشورهای دیگر جهت تقویت و افزایش ظرفیت های خودیاری آنان.

در خاتمه انتظار می رود که برگزاری مراسم روز جهانی معلولان فرصتی فراهم آورد تا نگرش جامعه نسبت به افراد دارای ناتوانی تغییر کرده و تلاش همگانی برای حذف موانع موجود بر سر راه مشارکت کامل آنان در تمام جنبه های زندگی فراهم شود.

منابع:

۱- علیزاده، حمید (۱۳۸۳). اشتغال افراد با ناتوانی ها در مراکز یکپارچه سازی شده. تعلیم و تربیت استثنایی، (۳۴): ۸-۲.

- 1-Sarkees-Wircenski,Michelle & Scott, Jhon L.(1995).vocational special needs.american technical publishers.
- 2- www.countmeincaendar.info/countme/cmcampanys.nsf/
- 3-www.dailymail.co.UK/pages/live/articles/news/news.htm
- 4-www.dfid.gov.UK/news/files/devawareness/disability-day.asp
- 5-www.handicap.international.org.UK/
- 6-www.nupge.ca/news

